

T.C. MESLEKİ YETERLİLİK

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi
Dairesi Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Akran Öğrenme (Peer Learning).....	5
Akreditasyon (Accreditation).....	5
Anahtar Yetkinlikler (Key Competences).....	5
Beceri (Skills).....	5
Belgelendirme (Certification).....	5
Belgelendirme Kuruluşu (Awarding Body).....	5
Bilgi (Knowledge).....	5
Çalışma Yüğü (Work Load).....	5
Çıraklık (Apprenticeship).....	6
Dış Değerlendirme (External Evaluation).....	6
Diploma (Diploma).....	6
Doğrulama (Validation).....	6
E-Öğrenme (E- Learning).....	6
Eğitim Düzeyi (Educational Attainment).....	6
Eğitim Kurum/Kuruluşu (Education Institution).....	6
Eğitim ve Öğretime Erişim (Access to Education and Training).....	6
Eğitim ve Öğretimde Kalite Güvencesi (Quality Assurance of Education and Training)	6
Eğitim Programı (Programme of Education).....	7
Europass.....	7
Gözden Geçirme (Review).....	7
Hayat Boyu Öğrenme (Lifelong Learning).....	7
Hayat Boyu Öğrenme İçin Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) (European Qualifications Framework for Lifelong Learning).....	7
Hesap Verebilirlik (Accountability).....	8
İstihdam Edilebilirlik (Employability).....	8
İşbaşında Öğrenme (Work-Based Learning).....	8
Kalite Göstergesi (Quality Indicator).....	8
Kalite Güvencesi (Quality Assurance).....	8
Kalite Güvence Belgesi (Quality Assurance Paper).....	8
Kredi (Credit).....	8
Kredi Sistemleri (Credit Systems).....	8
Kredi Transferi (Credit Transfer).....	8
Mesleki Eğitim ve Öğretim (Vocational Education and Training).....	8

Mesleki Eğitim ve Öğretim İçin Avrupa Kredi Sistemi (ECVET) (European Credit System for Vocational Education and Training)	9
Mesleki Eğitim ve Öğretimde Avrupa Kalite Güvencesi (EQAVET).....	9
(European Quality Assurance in Vocational Education and Training).....	9
Müfredat (Curriculum)	9
Öğrenme (Learning)	9
Öğrenen (Learner)	9
Öğrenme Kazanımları (Learning Outcomes).....	9
Öğrenme Kazanımlarının Belgelendirilmesi (Certification of Learning Outcomes) ..	9
Öğrenme Kazanımlarının Değerlendirilmesi (Assesment of Learning Outcomes) .	10
Öğrenme Kazanımlarının Doğrulanması (Validation of Learning Outcomes).....	10
Örgün Eğitim (Formal Education)	10
Önceki Öğrenmelerin Tanınması (Recognition of Prior Learning)	10
Ölçme ve Değerlendirme (Assessment and Evaluation)	10
Öz Değerlendirme (Self- Assessment).....	10
Program (Programme).....	10
Serbest Öğrenme (Informal Learning)	10
Seviye (Level)	11
Seviye Tanımlayıcıları (Level Descriptors).....	11
Sorumlu Kurum (Responsible Body)	11
Sürekli Eğitim ve Öğretim (Continuous Education and Training)	11
Temel Eğitim ve Öğretim (Initial/Basic Education and Training).....	11
Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (Turkish Qualifications Framework)	11
Ulusal Meslek Standardı (National Occupation Standard).....	11
Ulusal Yeterlilik Sistemi (National Qualifications System).....	11
Ulusal Yeterlilik Çerçevesi (National Qualifications Framework)	12
Uluslararası Yeterlilik (International Qualification)	12
Yaygın Eğitim (Non-formal Education)	12
Yaygın Öğrenme (Non-formal Learning)	12
Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması	12
(Validation of Non Formal and Informal Learning)	12
Yeterlilik (Qualification).....	12
Yeterlilik Formu (Qualification Form).....	12
Yeterlilik Birimi (Unit of Qualification)	12
Yeterlilik Seviyesi (Level of Qualification)	13
Yeterlilik Türü (Qualification Type).....	13
Yeterlilik Türü Belirleyicileri (Qualification Type Spesifications).....	13

Yeterliliklerin Şeffaflığı (Transperancy of Qualifications)	13
Yetkinlik (Competence)	13
Yönelim (Orientation)	13
Yükseköğretimde Avrupa Kalite Güvence Birliği (ENQA)	13
(European Association for Quality Assurance in Higher Education)	13

Akran Öğrenme (Peer Learning)

Öğrenenlerin kendi aralarındaki etkileşimin değerini artıran ve bütün katılımcılar için farklı farklı öğrenme kazanımlarıyla sonuçlanan işbirliği ile öğrenme şeklidir.

Akreditasyon (Accreditation)

Bir kuruluşun ya da kişinin belirli görevleri yerine getirmeye yetkili olduğunun yetkili kurum tarafından resmi olarak tanınmasıdır.

Anahtar Yetkinlikler (Key Competences)

- Bilgi toplumunun gerektirdiği, tüm bireylerin sahip olması gereken, kişilerin hayat boyu öğrenme çerçevesinde bireysel gelişimini, topluma etkin ve sorumlu bireyler olarak sosyal katılımlarını, istihdam edilebilmelerini destekleyen temel yetkinliklerdir. Anahtar yetkinlikler şunlardır;
- Anadilde iletişim
- Yabancı dilde iletişim
- Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler
- Dijital yetkinlik
- Öğrenmeyi öğrenme
- Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler
- İnisiyatif alma ve girişimcilik
- Kültürel farkındalık ve ifade

Beceri (Skills)

Bir çalışma veya öğrenme alanında edinilen mantıksal, sezgisel ve yaratıcı düşünme ile el becerisi, yöntem, materyal, araç ve gereçleri kullanabilmeyi gerektiren "bilgiyi kullanma" ve "problem çözme" olarak tanımlanmıştır.

Belgelendirme (Certification)

Bireyin edindiği öğrenme kazanımlarının belirlenmiş ölçütlere göre ölçüldüğü ve değerlendirildiğini resmen onaylayan diploma, sertifika, yeterlilik belgesi veya unvan gibi bir yeterlilik düzenlenmesi sürecidir.

Belgelendirme Kuruluşu (Awarding Body)

Bireyin öğrenme kazanımlarının ölçülmesi, değerlendirilmesi ve başarılı olunması halinde yeterliliğin belgelendirilmesiyle ilgili işlemleri yürütmek üzere sorumlu kurum veya kuruluşlar tarafından yetkilendirilen kuruluşlardır.

Bilgi (Knowledge)

Bir çalışma veya öğrenme alanı ile ilgili gerçeklerin, ilkelerin, teorilerin ve uygulamaların anlaşılmasını içeren kuramsal ve/veya olgusal bilgi olarak tanımlanmıştır.

Çalışma Yüğü (Work Load)

Öğrenme kazanımlarının elde edilebilmesi için gerekli olan öğrenme etkinliklerinin tamamı için harcanan süredir.

Çıraklık (Apprenticeship)

Sırayla bir süre iş yerinde, bir süre eğitim kurumunda ya da eğitim merkezinde verilen uzun vadeli sistematik eğitimidir.

Dış Değerlendirme (External Evaluation)

Eğitim kurumları veya belgelendirme kuruluşlarının yeterliliğe ilişkin faaliyetlerinin bilgi, belge ve kanıtlar üzerinden yerinde ziyareti de içerecek biçimde incelenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanması faaliyetleridir.

Diploma (Diploma)

Yükseköğretim dâhil eğitim ve öğretim programlarından mezun olanlara bitirdikleri okul ve program türüne göre sorumlu kurum veya kuruluş tarafından düzenlenen derece ifade eden resmi belgedir.

Doğrulama (Validation)

Bir durum hakkında karar vermeye yardımcı olması ve bilgilerin güvenilirliğinin kanıtlanması için tasarlanan, etkinlik sağlanması ve iyileştirme yapılması amacıyla konu uzmanları tarafından gerçekleştirilen değerlendirme, iyileştirme ve uygunluğa onay verme faaliyetleridir.

E-Öğrenme (E- Learning)

Internet/Intranet(yerel ağ) ya da bir bilgisayar ağı üzerinden, bireyin kendi kendine öğrenmesi ile gerçekleşen, bilgiye ulaşmada zaman, mekân sınırı tanımayan, eşzamanlı ya da eşzamansız olarak diğer öğrenenler ve öğretmenler ile iletişim kurulan, bilgisayar teknolojisinin sağladığı görsel ve işitsel tepkiler ile etkileşim kurulabilen, sosyo-ekonomik statü engellerini ortadan kaldıran öğrenmedir.

Eğitim Düzeyi (Educational Attainment)

Bireyin tamamladığı en üst seviye eğitim veya öğretimdir.

Eğitim Kurum/Kuruluşu (Education Institution)

Genel, meslekî ve teknik eğitim alanında diploma almaya götüren ortaöğretim kurumları ve yükseköğretim kurumları ile belge ve sertifika programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim öğretim kurum ve kuruluşlarıdır.

Eğitim ve Öğretime Erişim (Access to Education and Training)

Eğitim kurumlarına veya programlarına kabul edilmeyi ya da katılmayı düzenleyen koşul, hal veya gerekliliklerdir. (yeterlilik, eğitim düzeyi, yetkinlikler veya iş tecrübesi vs. gibi).

Eğitim ve Öğretimde Kalite Güvencesi (Quality Assurance of Education and Training)

Eğitim ve öğretimin (programların içeriği, müfredat, öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi ve onaylanması vs.), paydaşların beklediği kalite gerekliliklerini karşılamasını temin etmek üzere gerçekleştirilen planlama, uygulama, değerlendirme, raporlama, kalite geliştirilmesi aşamalarını içeren faaliyetlerdir.

Eğitim Programı (Programme of Education)

Eğitim hedeflerine (bilgi, beceri ve/veya yetkinlik kazanmak) ulaşmak için uygulanan, belirli bir süre içerisinde ilerleyen envanter faaliyetleri, içerik ve/veya yöntemlerdir.

*Açıklama: Eğitim programı, öğrenme faaliyetlerinin uygulanması anlamına gelirken, müfredat bu faaliyetlerin tasarımı, organizasyonu ve planlamasına karşılık gelmektedir.

Europass

Kişilerin yeterliliklerinin Avrupa'da açıkça ve kolayca anlaşılmasını sağlamak amacıyla oluşturulan sistemdir. Europass Avrupa Parlamentosunun ve Konseyin yeterlilikler için tek bir saydamlık erevesi konusundaki 15 Aralık 2004 tarihli 2241/2004/EC sayılı Kararı ile oluşturulmuştur. 5 Belgeden oluşan Europass dokümanları, Avrupa Birliği düzeyinde bir eğitim programına girmek isteyen veya iş arayan vatandaşların gönüllü kullanımına açık ve sahip oldukları niteliklerini ve yeterliliklerini daha iyi göstermelerinde yardımcı olmak amaçlı yeterliliklerde Şeffaflığı sağlayan bir dokümanlar klasrdr. Bunlar Europass CV, Dil Pasaportu, Hareketlilik Belgesi, Diploma Eki ve Sertifika Ekinden oluşan belgelerdir.

Detaylı bilgi için

<https://europass.cedefop.europa.eu/tr>

<https://europass.gov.tr/>

Gözden Geçirme (Review)

Dış değerlendirmeyi gerçekleştiren ihtisas birimlerinin veya kuruluşlarının dış değerlendirmeye yönelik faaliyetlerinin kalite değerlendirme ilkeleri işığında etkinlik, tecrübe aktarımı ve güvenilirlik sağlamak amacıyla belirli periyotlarda incelenmesi ve değerlendirilmesidir.

Hayat Boyu ğrenme (Lifelong Learning)

Kişinin yaşamı boyunca, gönüllü ve zgd temelinde kişisel veya meslekî nedenlerle bilgi, beceri ve yetkinliğin geliştirilmesi ile kişisel gelişim, rekabetçilik ve istihdam edilebilirliğin artırılmasını hedefleyerek sosyal dışlanmanın azalmasını ve aktif yurttaşlığın artırılmasını sağlamak amacıyla katıldığı örgün, yaygın ve serbest öğrenme etkinlikleri ile bu etkinlikler sonucu elde edilen kazanımların belgelendirilmesi faaliyetlerini kapsar. Hayat boyunca gerçekleştirilen, kişisel, sosyal ve/veya mesleki nedenlerle bilgi, teknik bilgi, beceri, yetkinlik ve/veya yeterliliklerle sonuçlanan bütün öğrenme faaliyetleridir.

Hayat Boyu ğrenme İçin Avrupa Yeterlilikler erevesi (AY) (European Qualifications Framework for Lifelong Learning)

Ulusal, uluslararası ve sektörel düzeylerde geliştirilen yeterlilik sistemlerindeki yeterlilik seviyelerinin açıklanmasına ve karşılaştırılmasına yönelik referans aracıdır. AY'nin temel bileşenleri, öğrenme kazanımları (bilgi, beceri ve/veya yetkinlikler) açısından ifade edilen sekiz referans seviyesi ile gönüllü işbirliğine yönelik mekanizmalar ve ilkelerdir.

Hesap Verebilirlik (Accountability)

Bir faaliyetin kabul görmüş kurallar ve standartlara uygun olarak gerçekleştirildiğinin gösterilmesine ve performans sonuçlarının şart koşulan kurallar ve/veya planlara göre adil olarak, doğru şekilde raporlanmasına ilişkin yükümlülüktür.

İstihdam Edilebilirlik (Employability)

Bireylerin istihdama doğru ilerlemesini veya istihdama girmesini, istihdamda kalmasını ve kariyeri boyunca ilerleme kaydetmesini sağlayan etmenler bütünüdür.

*Açıklama: bireylerin istihdam edilebilirliği; kişisel nitelikler, bu kişisel niteliklerin işgücü piyasasında sunulma biçimi, çevresel ve sosyal etkenler ile ekonomik etkenlere bağlıdır.

İşbaşında Öğrenme (Work-Based Learning)

İş yerinde (dönüşümlü eğitim gibi) veya bir mesleki eğitim kuruluşu dâhilinde, mesleki bir bağlamda görev yapma ve bu görevleri irdeleme aracılığıyla gerçekleşen öğrenme biçimidir.

Kalite Göstergesi (Quality Indicator)

Kalite performansını muhakeme etmek ve değerlendirmek üzere kullanılan, resmi olarak tanınmış rakam(lar) veya oran(lar)dır.

Kalite Güvencesi (Quality Assurance)

Yeterliliklerin belirlenen kalite standart ve ölçütlerini karşılmasını sağlayan planlama, uygulama, değerlendirme, raporlama ve kalite iyileştirme faaliyetleridir.

Kalite Güvence Belgesi (Quality Assurance Paper)

Kalite güvence sistemini açıklamak ve sistemin işletilmesinde esas alınacak zorunlu rehberleri tanımlamak amacıyla sorumlu kurumlar tarafından hazırlanan dokümanlardır.

Kredi (Credit)

Öğrenme kazanımlarına dayalı öğrenen çalışma yükünün sayısal olarak ifade edilmesidir.

Kredi Sistemleri (Credit Systems)

Kredilerin tanınmasını kolaylaştırmak için kullanılan şeffaflık aracı anlamına gelmektedir. Bu sistemler, denklik, muafiyet, biriktirilen ve taşınan birimler/modüllerin yanı sıra, sağlayıcılar için ilerleme yollarını bireyselleştirme bağımsızlığı ve yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanmasını da içerebilir.

Kredi Transferi (Credit Transfer)

Bireyin bir öğrenme ortamında biriktirdiği kredilerin değerlendirilmesi ve tanınmasına imkân veren süreç anlamına gelmektedir.

Mesleki Eğitim ve Öğretim (Vocational Education and Training)

Bireyleri, belirli mesleklerin ya da daha genelde işgücü piyasasının gerektirdiği bilgi, teknik bilgi, beceri ve/veya yetkinliklerle donatmayı amaçlayan eğitim ve öğretimdir.

Mesleki Eğitim ve Öğretim İçin Avrupa Kredi Sistemi (ECVET) (European Credit System for Vocational Education and Training)

Bireylerin öğrenme kazanımlarının bir yeterlilik kazanmak üzere aktarılması, tanınması ve uygun olduğu hallerde biriktirilmesine yönelik teknik çerçevedir.

Detaylı bilgi için

https://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/ecvet_en

Mesleki Eğitim ve Öğretimde Avrupa Kalite Güvencesi (EQAVET) (European Quality Assurance in Vocational Education and Training)

EQAVET, Avrupa Birliği üye devletlerine ve sürece katılan ülkelere, kendi mesleki eğitim ve öğretim sistemlerini geliştirmeleri, iyileştirmeleri, yönlendirmeleri ve değerlendirmelerinde yardımcı olmaya yönelik referans çerçevesidir.

Detaylı bilgi için <https://www.eqavet.eu/>

Müfredat (Curriculum)

Öğrenme hedefleri, içeriği, yöntemleri (değerlendirme dâhil) ve materyalleri ile öğretmen veya eğitimcilerin yetiştirilmesine yönelik düzenlemeleri içeren, bir eğitim veya öğretim eylemini tasarlamak, düzenlemek ve planlamak üzere uygulanan faaliyet envanteridir.

*Açıklama: Müfredat terimi öğrenme faaliyetlerinin tasarımı, organizasyonu ve planlamasıyla ilgiliyken, program terimi bu faaliyetlerin uygulanmasıyla ilgilidir.

Öğrenme (Learning)

Bir bireyin bilgileri, fikirleri ve değerleri özümseyerek bilgi, teknik bilgi, beceri ve/veya yetkinlikler kazandığı süreçtir. Öğrenme, kişisel düşünme, yeniden yapılandırma ve sosyal etkileşim aracılığıyla gerçekleşir. Öğrenme örgün, yaygın veya serbest bağlamlarda gerçekleşebilir.

Öğrenen (Learner)

Örgün ve yaygın eğitimde, işbaşında veya serbest öğrenme ortamlarında bir eğitici eşliğinde veya yalnız olarak bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirmeye devam eden bireydir.

Öğrenme Kazanımları (Learning Outcomes)

Herhangi bir öğrenme sürecinin tamamlanmasından sonra bireyin sahip olduğu bilgi, beceri ve yetkinliklerdir. Bir bireyin, örgün, yaygın veya serbest bir öğrenme sürecini tamamladıktan sonra elde ettiği ve/veya sergileyebildiği bilgi, beceri ve/veya yetkinlikler dizisidir.

Öğrenme Kazanımlarının Belgelendirilmesi (Certification of Learning Outcomes)

Bir bireyin elde ettiği bir dizi öğrenme kazanımının (bilgi, teknik bilgi, beceri ve/veya yetkinlik), yetkili kuruluş tarafından önceden tanımlanan standartlara dayalı olarak değerlendirildiğini ve onaylandığını resmi olarak tasdik eden bir sertifika, diploma, mesleki yeterlilik belgesi veya unvan verilmesi sürecidir.

Öğrenme Kazanımlarının Değerlendirilmesi (Assesment of Learning Outcomes)

Bir bireyin bilgi, teknik bilgi, beceri ve/veya yetkinliklerinin önceden tanımlanmış kriterlere göre (öğrenme beklentileri, öğrenme kazanımlarının ölçülmesi gibi) değerlendirilmesi sürecidir. Değerlendirmenin arkasından, genel olarak onaylama ve belgelendirme gerçekleştirilir.

*Açıklama: Literatürde İngilizce 'assessment' terimi genellikle bireylerin değerlendirilmesi anlamına gelirken, 'evaluation' terimi çoğunlukla eğitim ve öğretim yöntemlerinin veya sunucuların değerlendirilmesi için kullanılmaktadır.

Öğrenme Kazanımlarının Doğrulanması (Validation of Learning Outcomes)

Resmi Doğrulama: Bilgi, beceri ve yetkinliklere aşağıdakilerden biri aracılığıyla statü verme sürecidir.

- Yeterlilik verilmesi (sertifika, diploma veya unvan) veya
- Denklik, kredi birimi veya muafiyet verilmesi, elde edilen beceri ve/veya yetkinliklerin onaylanması.

Örgün Eğitim (Formal Education)

Okul merkezli eğitim olup, ulusal eğitim sistemi içindeki tanımlı okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite eğitimini kapsayan; öğrenme amaçları, öğrenme zamanı ve öğrenme desteği yapılandırılmış durumda olan, öğrenen açısından tasarlanmış tanımlı ve sıralı eğitimidir.

Önceki Öğrenmelerin Tanınması (Recognition of Prior Learning)

Bireyin bir yeterliliğe hak kazanması veya bir eğitim programının bir kısmından muaf tutulması için daha önce örgün eğitim, yaygın eğitim ve serbest öğrenme yoluyla kazandığı kredilerin ve öğrenme kazanımlarının tanınması faaliyetleridir.

Ölçme ve Değerlendirme (Assessment and Evaluation)

Bireyin edindiği öğrenme kazanımlarının önceden belirlenmiş ölçütlere göre değerlendirilmesi sürecidir.

Öz Değerlendirme (Self- Assessment)

Eğitim kurumları veya belgelendirme kuruluşlarının, faaliyet ve süreçlerini kendi bünyeleri içerisinde objektif olarak incelemesi, değerlendirmesi ve raporlamasıdır.

Program (Programme)

Amaç, kapsam ve nitelik yönünden bir bütün teşkil eden, birbirini tamamlayan veya birbirine yakın bilim veya sanat dallarından oluşan, eğitim ve öğretim, bilimsel araştırma ve uygulamaların yapıldığı ya da eğitim kurumlarında hayat boyu öğrenme kapsamında düzenlenen belgelendirmeye dayalı eğitim ve öğretim birimidir.

Serbest Öğrenme (Informal Learning)

Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında verilen eğitimle edinilmeyen bir amaç veya niyet olmaksızın kazanılan öğrenmeden, bilinçli ve niyetlenmiş öğrenmeye kadar deneyime dayalı her türlü öğrenmedir. İş, aile veya boş zamanla ilgili günlük faaliyetlerden doğan öğrenme türüdür. Bu tür öğrenme hedefleri, zamanı veya

öğrenme ortamı açısından düzenli veya yapılandırılmış değildir. Çoğu durumda, serbest öğrenme öğrencinin bakış açısından istemsiz olarak gerçekleşir.

Seviye (Level)

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde bilgi, beceri ve yetkinliklerle tanımlanmış sekiz düzeyden her birisidir.

Seviye Tanımlayıcıları (Level Descriptors)

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde yer alan seviyelere ait bilgi, beceri ve yetkinlik tanımlarıdır.

Sorumlu Kurum (Responsible Body)

Eğitim ve öğretim sistemindeki yeterliliklerin belirlenmesi, tanımlanması ve sunulmasıyla ilgili yasal düzenlemeleri, işlemleri ve koordinasyonu yürüten kurum ve kuruluşlardır.

Sürekli Eğitim ve Öğretim (Continuous Education and Training)

Temel eğitim ve öğretimden veya iş hayatına girişten sonra, bireylere:

- Bilgi ve/veya becerilerini geliştirmelerinde veya güncellemelerinde
- Kariyer değiştirmek veya eğitime dönmek üzere yeni beceriler geliştirmelerinde
- Kişisel veya mesleki gelişimlerine devam etmelerinde yardımcı olmayı amaçlayan eğitim ve öğretimdir.

Temel Eğitim ve Öğretim (Initial/Basic Education and Training)

Temel eğitim ve öğretim, öğrencilere iyi bir vatandaş olmak için temel bilgi, beceri, davranış ve tutumları kazandırmak ve ilgi, yetenek ve becerileri doğrultusunda yetiştirerek yaşama ve ileri öğrenime hazırlanmalarını amaçlayan eğitim kademesidir. Türkiye’de temel eğitim zorunlu olmayan okulöncesi eğitimin ardından zorunlu olan ilkokul ve ortaokul kademelerini kapsamaktadır.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (Turkish Qualifications Framework)

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan; ilk, orta ve yükseköğretim dâhil, meslekî, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yollarıyla kazanılan tüm yeterlilik esaslarını gösteren ulusal yeterlilikler çerçevesidir.

Ulusal Meslek Standardı (National Occupation Standard)

Bir mesleğin başarı ile icra edilebilmesi için, Meslekî Yeterlilik Kurumu tarafından kabul edilen, gerekli bilgi, beceri, tavır ve tutumların neler olduğunu gösteren asgari normlardır.

Ulusal Yeterlilik Sistemi (National Qualifications System)

Eğitim ve öğretimi işgücü piyasası ve sivil topluma bağlayan, öğrenmelerin tanınması ve diğer mekanizmalarla ilgili üye ülke faaliyetlerinin tüm boyutları anlamına gelmektedir. Ulusal yeterlilik sistemi; kalite güvencesi, değerlendirme ve yeterliliklerin belgelendirilmesine ilişkin kurumsal düzenleme ve süreçlerin geliştirilmesi ve uygulanmasını içermektedir. Ulusal yeterlilik sistemi pek çok alt sistemden oluşabilir ve ulusal yeterlilik çerçevesi içerebilir.

Ulusal Yeterlilik Çerçevesi (National Qualifications Framework)

Yeterliliklerin başarılı öğrenmelerin belirlenmiş seviyelerine yönelik düzenlenmiş bir dizi ölçüte göre sınıflandırılması için kullanılan, ulusal yeterlilik alt sistemlerini bütünleştirme ve koordine etmeyi, işgücü piyasası ile sivil toplum nazarında yeterliliklerin şeffaflığını ve kalitesini, yeterliliklere erişimi ve yeterlilikler arası ilerlemeyi artırmayı hedefleyen araçtır.

Uluslararası Yeterlilik (International Qualification)

Yasal olarak kurulmuş bir uluslararası kuruluş (birlik, örgüt, sektör veya şirket) tarafından veya uluslararası kuruluş adına bir ulusal kuruluş tarafından düzenlenen ve uluslararası kuruluş tarafından belirlenen ölçütlere göre değerlendirilen öğrenme kazanımlarını içeren yeterlilik anlamına gelmektedir.

Yaygın Eğitim (Non-formal Education)

Tanımlı ve sıralı eğitim sistemi içinde yer almayan, okulda veya okul dışında kazanılabilen herhangi bir örgütlü ve sürekli öğrenme etkinliği niteliğinde olan, sertifika ile sonuçlanan, öğretim kurumlarının hem içinde hem de dışında yer alabilen ve her yaş grubuna hitap edebilen; öğrenen bakımından tasarlanmış, amacı, zamanı ve desteği yapılandırılmış olan, bireysel becerilerin geliştirilmesini kuvvetlendiren, esas olarak örgün eğitim sistemindeki açıkları kapatma işlevi gören eğittir.

Yaygın Öğrenme (Non-formal Learning)

Doğrudan öğrenme olarak belirtilmemiş olmakta birlikte (öğrenme hedefleri, öğrenme zamanı veya öğrenme vasıtası açısından) planlanan faaliyetler arasına yerleştirilmiş öğrenmedir. Yaygın öğrenme, öğrencinin bakış açısından istemli olarak gerçekleştirilir.

Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması

(Validation of Non Formal and Informal Learning)

Bireyin yaygın ve serbest öğrenme ortamlarında edindiği öğrenme kazanımlarının uygun ölçütlere göre değerlendirildiğinin yetkili kurum tarafından onaylanması süreci anlamına gelmektedir. Dört farklı aşamadan oluşur: bireyin belirli deneyimlerini diyalog yoluyla tanımlama, bireyin deneyimlerini görünür kılmak için dokümantasyon, bu deneyimleri resmi olarak değerlendirme, bireyi bir yeterliliğin tamamı veya bir kısmına ulaştıracak şekilde değerlendirme sonuçlarını belgeleme faaliyetidir.

Yeterlilik (Qualification)

Sorumlu kurum tarafından bireyin öğrenme kazanımlarını belirli ölçütlere göre edindiğinin bir değerlendirme ve geçerlilik kazandırma sürecinin sonunda tanınması halinde elde edilen resmi belgedir (diploma, sertifika, ustalık belgesi vb.).

Yeterlilik Formu (Qualification Form)

Yeterliliğe ilişkin amaç, öğrenme kazanımları, seviye, ölçme ve değerlendirme yöntemleri, giriş ve başarıma şartları, ilerleme yolları gibi temel bilgilerin tanımlandığı dokümandır.

Yeterlilik Birimi (Unit of Qualification)

Bir yeterliliğin tutarlı bir bölümünü oluşturan bilgi, beceri ve/veya yetkinlikler dizisidir. Birim, değerlendirilebilen, aktarılabilen, onaylanabilen ve sertifikalandırılabilen bir yeterliliğin en küçük parçasıdır.

Yeterlilik Seviyesi (Level of Qualification)

Bir yeterlilik sisteminde veya yeterlilik çerçevesinde tanınan düzeydir. Yeterlilik seviyesi genellikle bir yeterlilik sistemindeki standartlara göre veya bir yeterlilik çerçevesindeki seviye tanımlayıcılara göre belirlenmektedir.

Yeterlilik Türü (Qualification Type)

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin aynı seviyesinde yer alan ve işlevleri, öğrenme kazanımları, kredi değerleri veya yönelimleri açısından benzerlik gösteren yeterliliklerin sınıflandırıldığı yeterlilik gruplarıdır.

Yeterlilik Türü Belirleyicileri (Qualification Type Specifications)

Her bir yeterlilik türü içerisinde yer alan yeterliliklere özgü ortak özelliklerin tanımlandığı dokümanlardır.

Yeterliliklerin Şeffaflığı (Transparency of Qualifications)

Yeterliliklerin, yeterliliklerin içeriğinin ve işgücü piyasası ile eğitim ve öğretimdeki değerinin (sektörel, bölgesel, ulusal veya uluslararası) görünürlük ve açıklık derecesini ifade etmektedir.

Yetkinlik (Competence)

Bilgi ve becerilerin bir çalışma veya öğrenme ortamında sorumluluk olarak ve/veya özerk çalışma göstererek kullanılması, öğrenme gereksinimlerinin belirlenmesi ve karşılanması, toplumsal ve etik meselelerin ve sorumlulukların dikkate alınması olarak tanımlanmıştır.

Yönelim (Orientation)

Yeterliliklerin ilişkili oldukları öğrenme süreçlerinin genel, meslekî veya akademik niteliklerinin ifade edilmesidir.

Yükseköğretimde Avrupa Kalite Güvence Birliği (ENQA) (European Association for Quality Assurance in Higher Education)

Yükseköğretimin kalite güvencesindeki bilgi, tecrübe ve iyi uygulama örneklerinin, Avrupa kalite güvencesi kuruluşlarına, kamu makamlarına ve yükseköğretim kurumlarına yaygınlaştırılması konusunda çalışmalar yürüten sivil toplum kuruluşudur.